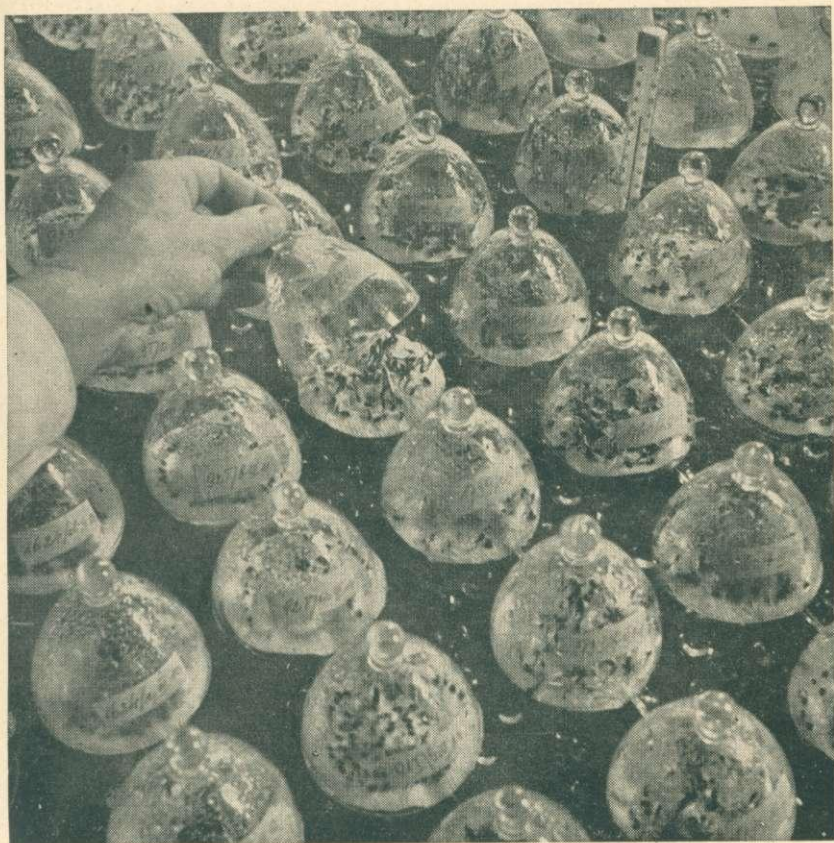

AZ ERDŐ

Folynak a kötelező magvizsgálatok az ERTI ráckevei laboratóriumában.

(Foto ERTI)

Szerkesztőbizottság:

BABOS IMRE, JABLÁNCZY SÁNDOR, KÁLDY JÓZSEF, KERESZTESI BÉLA (felelős szerkesztő),
KOCSENYI KÁROLY, LÁDY GÉZA, MADAS ANDRÁS, PÁRIS JÁNOS, SALI EMIL,
TÖMPE ISTVÁN

Felelős kiadó:

A Mezőgazdasági Könyv- és Folyóiratkiadó Vállalat igazgatója

Szerkesztőség:

Budapest, V., Kossuth Lajos-tér 11. Földművelésügyi Minisztérium

Kiadóhivatal:

Budapest, V., Vécsey-utca 4. Telefon: 122-790. Egyszámlasszám: 31.878.181—47

T A R T A L O M:

TÖMPE ISTVÁN: Az erdőgazdaság feladatai a mezőgazdasági termelés fejlesztéséről szóló párt- és kormányhatározat végrehajtásában	1
KERESZTESI BÉLA: A szovjet erdőgazdaság szerepe a mezőgazdasági termelés további fellendítésében	6
KÁLDY JÓZSEF: Erdősítéseink eredményességéről	16
JÁRÓ ZOLTÁN: A valkói termőhelyfeltárás eredményei	24
VÁMOS REZSŐ: A fenyőcsemete dőlése	34
GYÓRFI JÁNOS: A cserebogár-kérdés jelenlegi helyzete	40

SZEMLE:

A fakitermelés gépesítésének lehetőségei a magyar erdőgazdaságban. (<i>Szepesi László</i>).	50
Hogyan készült fel a fűrész- és lemezipar a fülledékeny gömbfa fogadására és megvédésére (<i>Váczai Máttyás</i>)	55

Az erdőgazdaság feladatai a mezőgazdasági termelés fejlesztéséről szóló párt- és kormányhatározat végrehajtásában

TÖMPE ISTVÁN
erdészeti főigazgató

A szocializmus építésének új szakaszát nyitotta meg a Magyar Dolgozók Pártja Központi Vezetőségének 1953. júniusi határozata és az ezt követő kormányprogram. Az új szakasz lényege az, hogy abban a dolgozó nép és elsősorban a munkásosztály életszínvonalának gyorsabb növekedése válik lehetővé. Az ipar és a mezőgazdaság fejlődése között mutatkozó aránytalanság gátolta hazánkban a szocializmus gazdasági alaptörvényének érvényesülését, a nép anyagi és kulturális szükségleteinek szakadatlanul növekvő kielégítését. Pártunk Központi Vezetősége megvizsgálta népünk helyzetét, bátran feltárta a hibákat és megjelölte a szocializmus építésének további, sikerrel egyedül járható útját:

„A mezőgazdaság lemaradása népünk jóléte emelésének fékjévé vált. Ezért most az a feladat, hogy iparosításunk hatalmas eredményeire, viszonylag fejlett nehéziparunkra támaszkodva, fokozott erővel léssünk hozzá mindennekelőtt mezőgazdaságunk emaradottságának felszámolásához, a mezőgazdasági termelés hozamának emeléséhez. Ez a legközelebbi két-három esztendőre a szocializmus építésének kulcskérdése Magyarországon. Ez további fejlődésünk láncszeme.“
(Az MDP KV-nek 1953. október 31-i határozatából. „Társadalmi Szemle“ október—november, 915. o.)

I.

A mezőgazdasági termelés fejlesztéséről szóló párt- és kormányhatározat, amelynek végrehajtása érdekében már munkálnak az ország dolgozói, nemcsak a mezőgazdaság fellendítését célozza. Ez a nagyjelentőségű határozat biztos utat mutat népi államunk szilárd alapjának — a munkás-paraszt szövetségnek — megerősítéséhez. A határozat végrehajtása a mezőgazdasági termelés gazdag hozamát jelenti a parasztság, az élelmiszerek bőségét a munkásosztály számára, s így a munkás-paraszt szövetség megerősödését és megszilárdulását.

A határozat végrehajtását csak a népgazdaság összes erőforrásainak mozgósítása és az egész dolgozó nép szorgalmas munkája valósíthatja meg. Ez a feladat — a mezőgazdaság fejlesztése — az aránytalanság felszámolása után is fontos részét fogja képezni a szocializmus építésének.

Az erdőgazdaságnak a határozat végrehajtásában fontos szerepe van. Az erdőgazdaság, mint a népgazdaság egyik ága, *sajátos és más által*

el nem végezhető feladatot lát el. Tevékenységével a szocialista építés egyik nélkülözhetetlen alapanyagát — a fát — biztosítja, és erdők létesítésével közvetve és közvetlenül segíti a mezőgazdaság terméshozamainak emelését, a talaj védelmét és a dolgozók egészségét.

A mezőgazdasági termelés fellendítése nemcsak az ipar és a mezőgazdaság közötti helyes népgazdasági arányt alakítja ki, de *a mezőgazdaság és erdőgazdaság közötti arányosságot* is. Annál is inkább kialakul ez, mert a mezőgazdasági termelés fejlesztéséről szóló határozat nem ellentétes a termelési eszközök elsősorban való növeléséről szóló marx-i tétellel. Ez a tétel ugyanis nem dogma, mint a marxizmus-leninizmus egésze sem az. Az iparra, a mai helyzetben úgy alkalmazza a párt Központi Vezetősége, hogy fejlődését lassítani kell, mert aránytalanul túlszárnyalta a mezőgazdaságot. De nem így áll ez az erdőgazdaságra. *Az erdőgazdaságban — a fában mutatkozó szükségletek maximális kielégítése érdekében — növelni kell a termelési eszközöket, az élő fakészletet.* Ez az erdőgazdaság központi feladata a nép anyagi és kulturális szükségleteinek szakadatlanul növekvő kielégítése és a mezőgazdasági határozat végrehajtása érdekében.

E központi célkitűzésből adódik, hogy *az erdőgazdaság csak akkor tudja eredményesen segíteni a mezőgazdasági termelés fejlesztését, ha sajátos feladatait jobban látja el.* Minél jobban fejlődik az erdőgazdaság, annál eredményesebben járul hozzá a mezőgazdasági határozat végrehajtásához.

Az erdőgazdaságnak mindenekelőtt iparifát, mezőgazdasági szerfát és tűzifát kell a lakosság, a mezőgazdaság, a népgazdaság számára adnia. Ahhoz, hogy e fontos alapanyagból az elkövetkezendő években minél többet tudjon adni, *biztosítania kell a legszélesebb körű fásítások feltételeit és jelentős területeket kell erdősítenie.* Annak érdekében, hogy tevékenysége eredményes legyen, meg kell erősítenie kapcsolatát a dolgozó parasztsággal, a termelészövetkezettekkel.

II.

Az erdőgazdaság az ország faanyagszükségletét még csak részben tudja kielégíteni. Ezzel a helyzettel meg nem békülhetünk. Ismerve Európa és a világ fakészletét és a növekvő igényeket, helyes és szükséges, ha a magyar erdőgazdaság azt a célt tűzi ki maga elé, hogy belátható időn belül annyi fa termelését biztosítja, amivel jelentős mértékben kielégíti a lakosság és a népgazdaság igényeit. Erre, hazánk adott-ságai mellett, mód van.

Az erdőgazdaság fejlődése az elmúlt esztendőkből ennek a feladatnak a teljesítéséhez biztosította az alapot. A nagy feladat most az, hogy az erdőgazdaság további fejlődését gátló, még meglévő egyes kapitalista maradványokat teljes mértékben felszámoljuk, a meglévő erdőket a haladó tudomány alapján rendbehozzuk, mezőgazdasági művelésre nem alkalmas területeken új erdőket telepítsünk, az egész országban segítsük és támogassuk a fásítást.

Az ország faanyagszükségletének nagyobb mértékben való kielégítése kétségtelenül nagy feladat, szívós és kitartó munkát követel. De végrehajtható, csak hozzá kell kezdeni, elsősorban az elhanyagolt erdők rendbehozásával.

Haladó gondolkodású erdőmérnökök és erdészek nem egyszer tárták fel az elmúlt években, hogy az erdők nevelése nem folyik kielégítően. Az elmaradt tisztásokat és gyéritéseket elvégezni nem tudták, sok száradék maradt az erdőn, nőtt a feküfa mennyisége és mindez gátolta a fejlődőképes egyedek növekedését, az erdők nevelését. Hozzá kell tehát látni az elmaradt erdőápolási feladatok elvégzéséhez. Az erdőgazdaságoknak ez a tevékenysége több faanyagot biztosít elsősorban a falusi lakosság számára, és jelentősen javítja az erdők állapotát.

Az árterek biztosítják elsősorban a gyorsannövő fafajok nagy hozamát. Az árterek telepítése azonban az elmúlt ősszel jelentősen lelassult, mert a parasztok mezőgazdasági művelésre alkalmas, igénybevett területeiket, helyesen, visszakérték. Az erdőgazdaságok nem voltak felkészülve arra, hogy saját vagy más állami szervek ártéri területein végezzenek telepítéseket, holott ezeken igen sok romlott füzes és más nem alkalmas fafaj foglalja el a gyorsannövő fajok helyét. Az erdőgazdaságok tervezzék meg az állami területeken az ilyen állományok átalakítását, a nem kívánatos fajok kitermelését. A helyi tanácsok segítségével, ha szükséges, részes alapon is, vonják be ebbe a munkába a dolgozó parasztokat. A későbbiekben tegyék lehetővé számukra a köztes termelést. Az erdőgazdaságok telepítsenek a felszabadított területeken gyorsannövő fafajokat. Az erdőgazdaságoknak ez a tevékenysége, a falusi lakoságnak fával való jobb ellátásán és a köztes termelésen keresztül, erősíti kapcsolatait a dolgozó paraszttal és újból nagy lendületet vesz az árterek telepítése.

Az erdőgazdaságok között már megindult és egyre szélesedik a kongresszusi verseny. Szerepeljen a célkitűzések között a minőségileg jobb munka is. Ha a kitermelők szakszerűen döntenek a fát, ügyelnek, hogy alacsony legyen a tuskó, a darabolás helyesen történjék, a tervben előírt iparifai kihozatali százalékat jó munkájukkal jelentősen emelhetik. Ha biztosítják továbbá, hogy a faanyag, különösen a fülledekeny, a tő mellől még a tavaszi erdősítések megkezdése előtt rakodóra kerüljön, nem lesz akadály a vágásterületek időbeni erdősítésének sem. Az erdőgazdaságok az így nyert több és minőségileg jobb iparifával segíthetik a mezőgazdasági határozat végrehajtását és jelentősen megkönnyíthetik a maguk munkáját is.

A fűrész- és lemezipari üzemek a technológiák szigorú betartása mellett elért magasabb kihozatali százalékkal tudnak több faanyagot biztosítani a mezőgazdaság számára, és ezzel növekszik a vállalatok jövedelmezősége is.

Végül, de nem utolsósorban, mind az erdőgazdaságoknál és fűrész- és lemezipari üzemeknél, mind a faanyagok értékesítésénél, a takarékoság érvényesítése, a faanyagoknak a megfelelő felhasználóhoz időben való szállítása is jelentősen emeli azt a famennyiséget, amelyet már ebben az esztendőben terven felül biztosítani lehet a mezőgazdaság számára.

III.

Az erdőgazdaságokat a Népköztársaság Minisztertanácsa január elsején azzal a megtisztelő feladattal bízta meg, hogy a megszüntetett erdő-

telepítő állomások helyett körzetükben maguk végezzék a fásítás nagy-szerű munkáját.

Az üzemen kívüli fásítások az elmúlt években számottevő eredménnyel jártak, az erdőtelepítő állomások sok helyütt komoly segítséget nyújtottak a fásítóknak. De a fásítások széleskörű kiterjesztését és a fásított terület ápolását ez a szervezet nem volt képes irányítani és biztosítani. Hiányzott ehhez elsősorban anyagi alapja, a csemetekert és a falu dolgozóival való szoros kapcsolata.

Az erdőgazdaságok, amelyek az erdőtelepítő állomások fásítóival megerősödtek, majd minden feltétellel rendelkeznek ahhoz, hogy körzetük fásításában jelentős eredményeket érjenek el. Csemetekertekkel rendelkeznek, amelyekből egy-két éven belül ellátják körzetüket megfelelő mennyiségű és minőségű csemetével. A szakemberek széles hálózata állandó szaktanácsadással tudja segíteni a fásítókat. Az erdőgazdaságok igazgatói, mérnökei és erdészei számára nem közömbös, hogy körzetük erdősültsége milyen mértékű, így törekedni fognak annak állandó emelésére. Ilyen előfeltételek mellett az erdőgazdaságok a mezőgazdasági termelés fejlesztéséről szóló határozat rájuk vonatkozó részét örömmel fogják teljesíteni:

„Rendszeresen védeni kell a talajt a víz és a szél pusztításától. Nagyobb gondot kell fordítani a patakok és vízfolyások szabályozására az árvízkarok megelőzése érdekében. Lejtős területeken vízszintes talajműveléssel, fásítással... kell megakadályozni a talaj lemosódását. A laza homok- és tőzegtalajokon mielőbb gondoskodni kell mezővédő erdősávok, facsoportok telepítéséről. (Az MDP Központi Vezetősége és a minisztertanács a mezőgazdasági termelés fejlesztéséről szóló határozatából. Szikra, 81. o.)

A határozatban említett fásításokon túl, a mezőgazdaságilag nem hasznosított homokokon és földes kopárokon stb. végezhető erdősítések és fásítások lehetővé teszik hazánk erdősültségének emelését és azt, hogy az ország faanyag szükségletét gyorsan növekvő fajták nagymértékű telepítésével 40—50 éven belül biztosítsuk.

IV.

E feladatok végrehajtásának elengedhetetlen feltétele, hogy *az erdőgazdaság megjavítsa kapcsolatait a falu dolgozó népével, ezen belül különösen a termelőszövetkezetekkel.*

Az erdőgazdaságok jelenlegi kapcsolatai a faluval nem kielégítőek. A dolgozó parasztek sok helyütt még nem úgy tekintik az erdőt, mint amely javukat szolgálja. Ebben részben még az erdőbirtokosok parasztnyúzó politikája hibás, de jórészt felelősek ezért az erdőgazdaság vezetői is.

Az ártereken nem egy esetben a dolgozó parasztek hozzájárulása nélkül vettek igénybe erdősítéshez mezőgazdasági területeket. Az állami kezelésbe vett erdők egy részénél nem fizették ki a tulajdonosoknak a tiszta jövedelmet és nem adták ki a fájárandóságot. Sok helyütt nem segítették a falut tűzifa ellátásában, az állatállomány takarmányszükségletének kielégítéséhez nem járultak hozzá, nem engedték meg a gomba

és gyümölcs szedését stb. Ezek a hibák nemcsak az erdőgazdaságok munkáját nehezítették meg, de hozzájárultak a munkás-paraszt szövetség meglazulásához is. Ezekben a hibákban az erdőgazdaságok részben már változtattak, de nem kielégítően és nem minden területen.

Az erdőgazdaságok és a falu dolgozó népe egymásra van utalva. Az erdőgazdaságnak szüksége van a falu munka- és fogaterejére, a falunak a fára és más erdei termékre. A kapcsolatokat ezen az alapon kell kiépíteni és tartóssá tenni. A termelészövetkezeti és egyénileg dolgozó parasztok, amikor gazdaságukban kevésbé vannak elfoglalva, szívesen mennek az erdőbe dolgozni, ha munkájukat jól szervezik meg és kielégítő keresethez jutnak. Az erdőgazdaságok a termelészövetkezeteknek ezt a segítséget az aratás, hordás, csépelés idején viszonzni tudják. Egyes helyeken már az elmúlt évben szerződésileg kötelezte magát az erdőgazdaság és a termelészövetkezet egymás kölcsönös megsegítésére.

Az erdőgazdaságok *ez évben újból maguk rendelkeznek a helyileg értékesíthető tűzifával.* Ez lehetővé teszi számukra, hogy a helyi tanácsok segítségével a falusi lakosságot eredményesebben lássák el tűzifával. Egyes helyeken, ahol az adottságok azt szükségessé teszik, lehetővé kell tenni nagyobb mértékben a *részes termelést.* Az új erdőültetéseknél a *köztes művelést* több évre lehet a dolgozó parasztok számára biztosítani.

Az állatállomány takarmányszükségletéhez az erdőgazdaságok részes fűkaszállással, lom- és mágtakarmány gyűjtéssel és az erdőt nem károsító legeltetés engedélyezésével tudnak hozzájárulni.

Mindezek alkalmazása jó kapcsolatot teremt az erdőgazdaságok és a falu dolgozó lakossága között. Ez az egymást segítő kapcsolat teremti meg a fásítások és termelészövetkezeti erdők telepítésének legszélesebb lehetőségeit is.

*

E legfontosabb feladatok teljesítésének érdekében odaadóan, lelkesen és szakmai ismereteik legteljesebb felhasználásával dolgozzanak az erdőgazdaság vezetői, szakemberei, dolgozói. Eredményeik segíteni fogják a párt- és kormányhatározat végrehajtását, népünk állandó növekvő jólétének biztosítását.